

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
Grupės Įvairovės Europa (III) narės
Dovilės Juodkaitės

ATASKAITA

2022 m. spalio 10 d.
Vilnius

Vadovaujantis ES Tarybos 2020 m. spalio 2 d. sprendimu Nr. 2020/1392, kuriuo skiriami Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto (EESRK) nariai laikotarpiui nuo 2020 m. rugsėjo 21 d. iki 2025 m. rugsėjo 20 d., buvau paskirta kaip Lietuvos negalios organizacijų atstovė į EESRK Įvairovės Europa (2022 m. ši grupė buvo pervadinta į Pilietinės visuomenės organizacijų grupę (III)).

EESKR savo darbą organizuoja oficialiai pareikšdamas nuomonę apie ES teisės aktų pasiūlymus, rengdamas nuomones, informacinius pranešimus.

EESRK veikia šeši skyriai, kurie specializuojasi Europos Sąjungos piliečiams svarbiais konkrečiais klausimais socialinių, ekonominių reikalų, energetikos, aplinkos, išorės santykių ir vidaus rinkos srityse. Nariai dalyvauja viename ar keliuose skyriuose, atsižvelgiant į jų pasirinkimą ir kompetencijos sritis. Kaip narė **dalyvauju 3-uose skyriuose: Užimtumo, socialinių reikalų ir pilietybės skyriuje (SOC); Transporto, energetikos, infrastruktūros ir informacinės visuomenės skyrius (TEN) ir Išorės santykių skyriuje (REX).**

Per praėjusius metus teikiau prašymus dalyvauti virš 30 darbų/darbo grupių/misijų/tematinių grupių. Aktyviai dalyvavau EESRK veikloje plenarinių sesijų metu, Pilietinės visuomenės organizacijų grupės (III) veikloje.

2020 m. pabaigoje patvirtinta mano kaip EESRK narės pakaitinė narė – Judita Akromienė, Nacionalinio Švietimo NVO tinklo direktorė, kuri 2022 m. dalyvavo ir aktyviai prisidėjo prie tam tikrų darbo grupių veiklos ir nuomonių rengimo.

Kaip Lietuvos narė *2022 metais dalyvavau šiuose EESRK skyriuose*, pagal savo interesus kryptis ir kompetencijas:

I. Užimtumo, socialinių reikalų ir pilietybės skyrius (SOC)

Užimtumo, socialinių reikalų ir pilietybės skyrius (SOC) atlieka parengiamąjį EESRK darbą įvairiose srityse, apimančiose, be kita ko, užimtumą ir darbo sąlygas, švietimą ir mokymą, migraciją, pagrindines ir piliečių teises, sveikatą, socialinę politiką ir socialines teises, lyčių lygybę, neįgaliųjų klausimus, romų įtrauktį, migraciją ir prieglobstį, teisingumą ir vidaus reikalus (taip pat imigraciją).

Per 2021-2022 m. laikotarpį SOC skyriuje buvo itin daug dėmesio skiriama COVID-19 pandemijai ir jos sukeltoms pasekmėms aptarti, socialinės, įtraukios ir lygybių Europos klausimams, po Rusijos invazijos į suverenią Ukrainos valstybę, daug dėmesio skirta klausimams susijusiems su Ukrainos palaikymo, socialinių, ekonominių ir geopolitinių ryšių stiprinimo.

SOC skyriuje yra įsteigtos ir veikia specializuotas užduotis atliekančios grupės, kuriose tęsiau savo darbą 2022 metais:

1. Grupė dėl pagrindinių teisių ir teisinės valstybės principų (FRRL)

Pagrindinių teisių ir teisinės valstybės principų *ad hoc* grupė buvo įsteigta 2018 m. sausio mėn. Ji yra horizontalus EESRK organas, kuriam pavesta sudaryti Europos pilietinės visuomenės organizacijoms galimybes susitikti ir pasidalyti pagrindinių teisių, demokratijos ir teisinės valstybės principų laikymosi valstybėse narėse vertinimais.

Savo veikloje ši grupė daugiausia dėmesio skiria esminiams pagrindinių teisių ir teisinės valstybės klausimams, kurie yra itin svarbūs pilietinei visuomenei. Nors tai daroma lankantis visose ES valstybėse narėse ir palaikant ryšius su jų pilietine visuomene, siekiama atkreipti dėmesį į tendencijas Europoje ir sudaryti sąlygas konstruktyviam visų suinteresuotųjų subjektų dialogui.

Pagrindinių teisių ir teisinės valstybės principų grupė siekia skatinti pagarbą Europos vertybėms, išvardytoms ES sutarties 2 straipsnyje, Pagrindinių teisių chartijoje, taip pat Europos Tarybos Venecijos komisijos kontroliniame sąraše dėl teisinės valstybės. Grupės tikslas – nagrinėti visas teises: pilietines, politines, ekonomines, socialines ir kultūrinės, nes jos yra neatsiejamos, ir, atsižvelgiant į EESRK įgaliojimus, ypatingą dėmesį skirti toms teisėms, kurios yra aktualiausios pilietinei visuomenei, įskaitant socialinius partnerius: asociacijų laisvė, susirinkimų laisvė, žodžio laisvė (įskaitant žiniasklaidos laisvę), teisė į nediskriminavimą ir bendresnė teisinės valstybės padėtis.

Per 2021 spalio -2022 spalio laikotarpį dalyvavau 3-uose FRRL organizuotuose klausymuose ir posėdžiuose, metinėje konferencijoje (2022 m. rugs. 26 d.), kur buvo pristatoma Europos Komisijos Teisinės valstybės ataskaita bei FRRL parengta metinė ataskaita "[National developments from a civil society perspective, 2020-2021](#)".

2022 m. gegužės 5-6 d. dalyvavau Pagrindinių teisių ir teisės viršenybės grupės darbiniame vizite-misijoje į Graikiją, 2022 m. birželio 2-3 d. vizite-misijoje į Suomiją bei 2022 m. spalio 6-7 d.d. vizite-misijoje į Portugaliją. Misijų metu buvo vertinama šių valstybių, vyriausybių vykdomų veiksmų ir formuojamos politikos atitikimas pagrindinių teisių ir teisės viršenybės principams.

2. Teminė tyrimo grupė dėl neįgaliųjų teisių (DIS)

ES skatina aktyvią asmenų su negalia įtrauktį ir visapusišką dalyvavimą visuomenės gyvenime laikantis ES žmogaus teisių atžvilgiu taikomo požiūrio į negalia.

EESRK įsteigė teminę tyrimo grupę dėl asmenų su negalia teisių, kurią sudaro nariai iš įvairių skyrių, nagrinėjančių skirtingas politikos sritis ir atstovaujančių darbdavių, darbuotojų ir „Pilietinės visuomenės organizacijų“ grupėms. Šios grupės tikslai:

- tapti pilietinės visuomenės, ypač neįgaliųjų organizacijų, forumu,
- sukaupti ir įvertinti informaciją apie tai, kokia yra reakcija į Jungtinių Tautų konvencijos dėl neįgaliųjų teisių įgyvendinimo pažangą.

Per 2021 spalio -2022 spalio m. laikotarpį dalyvavau 3-uose DIS grupės klausymuose/posėdžiuose. Vyko DIS grupės klausymai dėl viešojo transporto pritaikymo, šeimoms, auginančioms/priziūrinčioms asmenis su negalia tenkančios naštos, socialinių paslaugų atitinkančių negalia turinčių asmenų ir jų šeimų interesus klausimais.

Pateikiau pasiūlymą dėl DIS grupės delegacijos vizito į Lietuvą dėl įtraukaus švietimo įgyvendinimo, kuris vyko 2021 m. lapkričio 25-26 d.d. nuotoliu.

II. Transporto, energetikos, infrastruktūros ir informacinės visuomenės skyrius (TEN)

TEN skyrius nagrinėjamos temos apima: judumas, transeuropiniai tinklai, informacinės visuomenės plėtojimas, energetika ir visuotinės svarbos paslaugos yra labai svarbios užtikrinant Europos piliečių gerovę ir bendrosios rinkos veikimą.

TEN užduotis – stebėti pokyčius ir Europos lygmeniu prisidėti prie debatų šiose politikos srityse.

Per 2021-2022 m. vyko 8 TEN skyriaus tematiniai klausymai/posėdžiai, kuriuose nagrinėtos itin aktualios energijos kainų kilimo valdymo, atsinaujinančių energijos šaltinių skatinimo, energetinio skurdo, kt. temos.

Bendrai su II grupės LT atstove Kristina Krupavičiene parengėme bendrą nuomonę savo iniciatyva TEN/774 “Viešojo transporto svarba žaliajam Europos ekonomikos atsigavimui”.

III. Išorės santykių skyrius (REX)

Pagrindinė Išorės santykių skyriaus (REX) veikla – stebėti ES išorės veiklą plėtojant dialogą su pilietinės visuomenės organizacijomis ES nepriklausančiose šalyse ir regionuose, su kuriais ES palaiko oficialius santykius, ypač šalyse kandidatėse ir kaimyninėse ES šalyse. Skyrius aktyviai stebi ES prekybos ir vystymosi politiką.

EESRK išorės santykiai daugiausia plėtojami pagal įgaliojimus, numatytus ES pasirašytuose tarptautiniuose susitarimuose su trečiosiomis šalimis, arba pagal sprendimus, priimtus valstybių vadovų aukščiausiojo lygio susitikimuose.

Per 2021-2022 m. vyko 9 teminiai klausymai/posėdžiai, kuriuose buvo aptartos Lotynų Amerikos, Europos ir Viduržemio jūros regiono partnerių, Ukrainos, Gruzijos, Moldovos, Turkijos, Vakarų Balkanų šalių, Rusijos, Baltarusijos, Rytų partnerystės, Afganistano situacija.

2022 metais toliau tęsiau darbą šiose REX skyriaus tematinėse grupėse:

1. EU- Gruzijos pilietinės visuomenės platforma.

ES ir Gruzijos asociacijos susitarimas buvo pasirašytas 2014 m. birželio 27 d., o visos jo nuostatos įsigaliojo 2016 m. liepos 1 d.

ES ir Gruzijos asociacijos susitarime numatyta įsteigti Pilietinės visuomenės platformą, kurios užduotis – skatinti reguliarius abiejų Šalių pilietinės visuomenės atstovų susitikimus siekiant juos „informuoti apie šio susitarimo įgyvendinimą ir gauti tam būtinos informacijos“. Platforma papildo politinius organus, veikiančius pagal ES ir Gruzijos asociacijos susitarimą. Ji sudaro sąlygas abiejų pusių pilietinės visuomenės organizacijoms stebėti susitarimo įgyvendinimą teikiant rekomendacijas atitinkamoms institucijoms.

Platforma įsteigta 2016 m. birželio 16 d., ją sudaro ES pilietinės visuomenės atstovai, įskaitant EESRK narius, ir Gruzijos pilietinės visuomenės atstovai, įskaitant Rytų partnerystės pilietinės visuomenės forumo nacionalinės platformos narius.

Nuo kadencijos pradžios, esu išrinkta šios Platformos pirmininke iki 2023 m. Per 2021-2022 m. įvyko 2 Platformos posėdžiai, kurių metu buvo aptartos tokios temos kaip Asociacijos susitarimo įgyvendinimo pažanga, esami aplinkosauginiai iššūkiai ir verslo palaikymo iniciatyvas. Buvo aptariamoms mano pasiūlytos temos: Karo Ukrainoje įtaka Sakartvelo ir ES ekonominiams, socialiniams ir aplinkosaugos klausimams; Žmogaus teisių situacija karo ir krizių akivaizdoje; Pilietinės visuomenės vaidmuo atsigavimui po karo. Suformuluotos rekomendacijos paskelbtos viešose Deklaracijose, kurias galima rasti čia: <https://www.eesc.europa.eu/en/sections-other-bodies/other/eu-georgia-civil-society-platform/documents>

2. EU-Gruzijos vietos patarėjų grupė (DAG)

ES ir Gruzijos asociacijos susitarimo 240 straipsnyje nustatyta, kad kiekviena Šalis įsteigia vietos patarėjų grupę (VPG) dėl darnaus vystymosi, kuri konsultuoja su prekybos ir darnaus vystymosi skyriumi susijusiais klausimais.

Vietos patarėjų grupes sudaro pilietinei visuomenei atstovaujančios nepriklausomos organizacijos, proporcingai reprezentuojančios ekonominius, socialinius ir aplinkos srities suinteresuotuosius subjektus, įskaitant, be kita ko, darbdavių ir darbuotojų organizacijas, nevyriausybinės organizacijas bei verslo grupes ir kitus susijusius suinteresuotuosius subjektus.

Per 2021-2022 m. įvyko 2 ES-Gruzijos DAG susitikimai.

Kaip ES-Gruzijos DAG narė dalyvavau visų DAG narių susitikimuose, siekiant stiprinti EESRK DAG grupių veiklą.

3. ES ir Ukrainos pilietinės visuomenės platforma

ES ir Ukrainos asociacijos susitarimas pasirašytas 2014 m., susitarimas pradėtas laikinai taikyti nuo 2014 m. lapkričio 1 d.; susitarimo prekybos nuostatos pradėtos laikinai taikyti nuo 2016 m. sausio 1 d. Susitarimas visiškai įsigalios po to, kai jį ratifikuos visos ES valstybės narės.

ES ir Ukrainos asociacijos susitarimo institucinėse, bendrosiose ir baigiamosiose nuostatose (469 straipsnis) numatyta įsteigti pilietinės visuomenės platformą, kurios užduotis – skatinti reguliarius abiejų Šalių pilietinės visuomenės atstovų susitikimus, siekiant juos „informuoti apie šio susitarimo įgyvendinimą ir gauti tam būtinos informacijos“.

Platforma buvo įsteigta 2015 m. balandžio 16 d. Platformą sudaro Europos ekonomikos ir socialinių reikalų (EESRK) nariai bei Europos pilietinės visuomenės tinkle atstovai ir Ukrainos pilietinės visuomenės atstovai. Platforma gali teikti rekomendacijas, organizuoti nuolatinius ryšius su jos atstovais, kad išsiaiškintų jų požiūrį į Asociacijos susitarimo siekius.

Per 2020-2021 m. įvyko 2 ES ir Ukrainos pilietinės visuomenės platformos posėdžiai. Ryšium su Rusijos invazija į suverenią Ukrainos valstybę itin daug dėmesio buvo skiriama ir bendraujama su Ukrainos pilietinės visuomenės atstovais. Ukrainos klausimai nagrinėti tiek Plenarinių sesijų, atskirų skyrių bei darbo grupių metu. EESRK išplatino viešas pozicijas smerkiančias Rusijos veiksmus kaip grubiai pažeidžiančius tarptautinę teisę, reikalaujamas skubiai nutraukti karinius veiksmus, užtikrinti humanitarinės pagalbos teikimą. ES-Ukrainos pilietinės visuomenės platforma parengė poziciją dėl pagalbos Ukrainai, įskaitant konkrečius siūlymus politiniame, ekonominiame, socialiniame kontekste: <https://www.eesc.europa.eu/en/documents/statement-eu-ukraine-civil-society-platform-current-situation-ukraine>

EESRK nuspręsta organizuoti pagalbos Ukrainai teminius debatus visuose Komiteto skyriuose, aptariant kilusio karo pasekmes visiems sketoriams, - socialiniam, plietiniam, žemės ūkio, aplikosaugos, ekonomikos, visaus rinkos, pramonės ir k t.

Kaip REX skyriaus ES-Gruzijos Pilietinės visuomenės platformos pirmininkė dalyvauju REX struktūrinių grupių pirmininkų/prezidentų pasitarimuose. Per 2021-2022 m. įvyko 2 susitikimai/pasitarimai.

IV. Ad Hoc Lygybės grupė

2022 m. tęsiau darbą *Ad hoc Lygybės grupės veikloje*. Ad hoc Lygybės grupė buvo įsteigta ankstesnės EESRK kadencijos metu kaip nuolatinė įstaiga, kuri yra pavaldi EESRK biurui, siekiant parengti pasiūlymus dėl veiksmų lygybei remti ir pateikti rekomendacijas EESRK biurui.

Per 2021-2022 m. įvyko 1 grupės susitikimas, organizuota konferencija „Moterys darbo rinkoje“; buvo patvirtintas grupės veiklų ir veiksmų planas ateinančiai kadencijai iki 2023 m.

V. 2021 m. prisijungiau ir 2022 m. tęsiau darbą EESRK struktūrinio darinio - Kategorijos „Visuomeninė veikla“, kurią sudaro III grupės ir Darbdavių grupės nariai, dalyvaujantys visuomeninės veiklos sektoriuje nacionaliniu ir (arba) Europos lygmeniu ir atstovaujantys fondams, asociacijoms, NVO ir kitų rūšių organizacijoms, kurios savo veikla skatina teisinės valstybės principų viršenybę, laisvą asmenų ir prekių judėjimą, taip pat pilietinių laisvių ir žmogaus teisių apsaugą. Dabartiniu laikotarpiu, kai kyla grėsmė asociacijų laisvei, kai apskritai visuomeninės organizacijos turi pereiti į aukštesnį lygmenį, kad galėtų išsaugoti savo laisvę ir nepriklausomumą, šios kategorijos nariai, siekdami padėti atgaivinti Europos pilietinę visuomenę, ketina pasiūlyti EESRK idėjų apmąstymams ir viešosios politikos kryptis.

Visuomeninė veikla atspindi didelę interesų ir tapatybių įvairovę, būdingą šiuolaikinei visuomenei, o jos tikslas – sukurti sąlygas tikram pilietiniam dialogui. Dabartiniu niūriu laikotarpiu, kai vis dažniau susiduriame su netolerancija, socialine nelygybe ir visuomeninės veiklos ribojimu, galimybės stiprinti pilietinę visuomenę suteikia pagrįstos vilties.

Per 2020-2021 m. įvyko 2 Kategorijos susitikimai, patvirtintas veiklų planas kadencijai iki 2023 m. Vieno iš kategorijos „Visuomeninė veikla“ posėdžio metu pristačiau negalios bendruomenės ir atstovaujančių organizacijų keliamus klausimus siekiant įtraukios ir visų poreikius atliepančios visuomenės.

Per 2021-2022 m. dalyvavau kaip darbo grupių narė rengiant šias EESRK nuomones:

- SOC/712 - Initiative to extend the list of EU crimes to all forms of hate crime and hate speech (ES nusikaltimų sąrašo išplėtimo įtraukiant visų formų neapykantos nusikaltimus ir neapykantos kalbą iniciatyva)
- ECO/584 - Gender-based investments in national recovery and resilience plans (Su lyčių lygybe susijusios investicijos Nacionaliniuose atsigavimo ir atsparumo didinimo planuose)
- ECO/588 - Thematic Partnerships under the Ljubljana agreement (Tematinės partnerystės pagal Lublijanos susitarimą)
- SOC/704 - Combating antisemitism (Kova su antisemitizmu)
- SOC/711 - Digitalisation of cross-border judicial cooperation (Tarpvalstybinio teismo bendradarbiavimo skaitmenizavimas)
- SOC/714 - EaSI ex-post evaluation and EPMF final evaluation (Europos Sąjungos užimtumo ir socialinių inovacijų programos (EaSI) ex post vertinimas, įskaitant baigiamąjį Europos užimtumo ir socialinės įtraukties mikrofinansų skyrimo priemonės vertinimas). **Buvau paskirta šios darbo grupės Prezidente.** Grupės darbas buvo organizuotas vykdant misijas 5 šalyse, įskaitant misiją Lietuvoje kuri įvyko 2022 m. gegužės 18 d.
- SOC/724 - Improving equality in the EU (FRRL) (Lygybės skatinimas ES)
- SOC/725 - Communicating FRRL (Pagrindinių teisių ir teisinės valstybės principo sklaida/komunikavimas)
- SOC/727 - Decent work worldwide (Orus darbas Pasaulio mastu)

- SOC/730 - Family caring for people with disabilities and older persons (Šeimų teikiama globa asmenims su negalia ir vyresniems žmonėms)
- SOC/736 - Digitalisation of the visa procedure (Vizų procedūrų skaitmenizacija)
- SOC/739 - Violation of sanctions/EU crimes (Sankcijų pažeidimas/ES nusikaltimai).
Esu paskirta šios darbo grupės Prezidente.
- TEN/772 - Co-creation of SGI as a contribution to a more participative democracy in the EU (
- TEN/774 - The importance of public transport for Europe's green recovery (Viešojo transporto svarba žaliajam Europos ekonomikos atsigavimui). **Buvau šios nuomonės savo iniciatyva bendra-pranešėja. Nuomonė patvirtinta TEN sekcijoje 2022 m. spalio 4 d.**
-

Visose dalyvautose darbo grupėse, posėdžių metu žodžiu ir raštu teikiau pastabas dėl darbinių dokumentų turinio, ypač įvertinant žmogaus teisių apsaugos ir realizavimo, pažeidžiamų grupių poreikių įvertinimo, interesų užtikrinimo, nediskriminavimo, įtraukties ir prieinamumo aspektais.

Per šiuos metus dalyvavau vienoje EESRK III grupės narių Lietuvoje organizuotoje diskusijoje. Kartu su EESRK nariais Kęstučiu Kupšiu (III grupė), Elena Sinkevičiūte (III grupė) ir Tatjana Babrauskiene (II grupė), III grupės narių Lietuvoje organizuotoje diskusijoje „Ateities Europa - teisinga visiems? Žalioji pertvarka per labiausiai pažeidžiamų grupių prizmę“, kuri įvyko 2022 m. vasario 14 d. Diskusijos metu pristaciau negalią turinčių žmonių ir atstovaujančių organizacijų iššūkius ir poreikius Ateities Europoje.

Pagarbiai,
Pilietinės visuomenės organizacijų grupės (III)
Narė Dovilė Juodkaitė